

PM 2003 RVIII (Dnr 303–3002/2003)

Extraordinärt smittskydd (SOU 2003:83) – betänkande från utredningen om extraordinära smittskyddsåtgärder

Remiss från Socialdepartementet

Remisstid 19 december 2003

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Som svar på remissen från Socialdepartementet överlämnas och återopas denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Viviann Gunnarsson anför följande.

Bakgrund

Utredningen om extraordinära smittskyddsåtgärder har föreslagit att en ny smittskyddslag skall träda ikraft den 1 juli 2004. Enligt den föreslagna nya smittskyddslagen finns dock inga bestämmelser om avspärrning av begränsade områden av smittskyddsskäl.

En utredning om sådana extraordinära smittskyddsåtgärder har därför tillsatts med uppgift att föreslå skyddsåtgärder som är nödvändiga för att förhindra att en smittspridning av en allvarlig smitta av typen SARS och smittkoppor hos människor leder till en svår påfrestning på samhället.

Utredningen har utarbetat betänkandet Extraordinärt smittskydd med förslag till lag om extraordinära smittskyddsåtgärder som ska träda i kraft samtidigt som nya smittskyddslagen och vara ett komplement till den nya smittskyddslagen, sammanfattning i *bilaga*.

I förslaget till lag om extraordinära åtgärder föreslås bl.a. att om det behövs för att förhindra spridning av sjukdomarna svår akut respiratorisk sjukdom (SARS) och smittkoppor, får Socialstyrelsen besluta att ett visst område t.ex. ett bostadskvarter ska spärras av.

Remisser

Betänkandet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden och socialtjänstnämnden.

Stadsledningskontoret ser det som värdefullt att statsmakterna initierar beredskapsåtgärder mot de aktuella smittsamma sjukdomarna SARS och smittkoppor. Stadsledningskontoret tillstyrker förslagen om hälsokontroll vid inresa, karantän och avspärrning. Dock anser stadsledningskontoret att kommunala instanser bör involveras på ett tidigt stadium eftersom dessa får svara för olika typer av transporter och den viktiga informationen till en orolig allmänhet. Stadsledningskontoret anser att det bör närmare övervägas att upprätta en särskild epidemiberedskapsplan inom ramen för den kommunala riskhanteringen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden. I förslaget till lag om extraordinära åtgärder föreslås bl.a. att om det behövs för att förhindra spridning av sjukdomarna svår akut respiratorisk sjukdom (SARS) och smittkoppor, får Socialstyrelsen besluta att ett visst område t.ex. ett bostadskvarter ska spärras av. Av betänkandet framgår vidare att Landstinget bör ansvara för att andra lokaler än vårdinrättningar t.ex. vissa mindre hotell, pensionat eller kursgårdar ska finnas tillgängliga för karantänsvistelse för personer som misstänks vara smittade men ej är sjuka. Förvaltningen som är positiv till att en effektiv reglering tillskapas för att hindra smittspridning av aktuell art, anser dock att regleringen av en avspärrning inte är tillräcklig. Frågan om ett avspärrat områdes försörjning med livsmedel och avfallshantering under en icke bestämd period, kan inte hanteras genom dispenser av Socialstyrelsen.

Socialtjänstnämnden har avstått från att lämna ett yttrande.

Mina synpunkter

Idag finns ett antal farsoter som kan spridas fort och över stora områden. Det har visat sig vara ytterst problematiskt och komplext att bekämpa extrema smittor, bl.a. nu senast genom den s.k. SARS-epidemin. För att kunna hantera sådana kriser är det viktigt att ha bra verktyg och en god beredskap för att minimera smittspridning i samhället.

Jag delar stadsledningskontorets och miljö- och hälsoskyddsnämndens synpunkter om att det är viktigt att det skapas förutsättningar för att kunna hantera sådana kriser bl.a. genom lagstiftning. Den föreslagna lagstiftningen borde arbetas in i den nya smittskyddslagen för att få ett samlat och överskådligt hjälpmedel för att bekämpa olika typer av smittor. Det är viktigt att fördjupa betänkandet med hur det är meningen att eventuella avspärrningar ska fungera i praktiken. Man bör se över hur transporter, material, livsmedel m.m. skall försörja området under en längre tid. Det är också viktigt att belysa hur samarbetet mellan kommunen och andra myndigheter skall ske och vem som skall ha ansvaret.

Vidare bör staden överväga att utreda och införa en beredskapsplan för epidemier. Detta kan ske inom ramen för den kommunala riskhanteringen. Eventuella kostnader för kommunerna när det gäller arbetet med extraordinära smittskyddsåtgärder, bör utredas vidare och regleras i avtal mellan staten och kommunerna.

Jag föreslår att borgarrädsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

Som svar på remissen från Socialdepartementet överlämnas och återopas denna promemoria.

Stockholm den 4 december 2003

VIVIANN GUNNARSSON

Borgarrädsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

ÄRENDET

Utredningen om extraordinära smittskyddsåtgärder har föreslagit att en ny smittskyddslag skall träda ikraft den 1 juli 2004. Enligt den föreslagna nya smittskyddslagen finns dock inga bestämmelser om avspärning av begränsade områden av smittskyddsslag. Enligt utredningen har sådana extraordinära smittskyddsåtgärder därför tillsatts med uppgift att föreslå skyddsåtgärder som är nödvändiga för att förhindra att en smittspridning av en allvarlig smitta av typen SARS och smittkoppor hos människor leder till en svår påfrestning på samhället i fred.

Utredningen har utarbetat betänkandet Extraordinärt smittskydd med förslag till lag om extraordinära smittskyddsåtgärder som ska träda i kraft samtidigt som nya smittskyddslagen och vara ett komplement till den nya smittskyddslagen, sammanfattning i bilaga.

I förslaget till lag om extraordinära åtgärder föreslås bl.a. att om det behövs för att förhindra spridning av sjukdomarna svår akut respiratorisk sjukdom (SARS) och smittkoppor, får Socialstyrelsen besluta att ett visst område t.ex. ett bostadskvarter ska spärras av.

REMISSER

Betänkandet har varit på remiss hos stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden och socialtjänstnämnden. Socialtjänstnämnden har valt att inte yttra sig över betänkandet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslöt den 4 november 2003 enligt förvaltningens förslag att

1. i huvudsak tillstyrka utredarens förslag
2. föreslå att regleringen av avspärningar omarbetas.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 21 oktober 2003 har i huvudsak följande synpunkter på betänkandet.

Avspärning - Lokaler för karantänsvistelse

I den föreslagna lagtexten och i de allmänna övervägandena till föreslagen lagtext, står inget nämnt om kommunens roll t.ex. miljökontorens eventuella insatser och om denna ska ingå i de samråd som Socialstyrelsen har med SMI, smittskyddsläkare och polismyndighet, i samband med beslutande om avspärning av ett/flera bostadskvarter i en kommun. Inte heller anges något om kommunens medverkan/roll när Landstinget ansvarar för karantänsvistelse i andra lokaler än vårdinrättningar såsom mindre hotell, pensionat och kursgårdar.

Om Socialstyrelsen ska besluta att ett eller flera bostadskvarter ska spärras av i Stockholm för att förhindra smittspridning, bör detta rimligen också på någon nivå involvera en eller flera instanser (förvaltningar) inom kommunen. På vårdinrättningar med möjlighet för karantänsvistelse är t.ex. problemen med avfall, transport och hantering av livsmedel redan lösta. Frågan hur dessa frågor löses, när det gäller avspärning av bostadskvarter i Stockholm kan – enligt förvaltningens mening – inte klaras av de statliga myndigheterna själva.

Förvaltningen anser vidare att det kan ifrågasättas om inte det samråd som ska föregå ett avspärningsbeslut bör involvera kommunen. Förvaltningen befarar att den fara som ligger i dröjsmål gör att det i många fall kan vara olämpligt att Socialstyrelsen ska vara beslutsmyndighet och menar att det system som gäller vid mycket smittsamma djursjukdomar skulle kunna kompensera den tidsutdräkt ett centralt verks beslut erfarenhetsmässigt innebär. En

smittskyddsläkare borde därför kunna initiera avspärrningen efter lokalt samråd. Ett sådant beslut bör då omprövas centralt.

De lokaler som landstinget ser ut för karantänsvistelse bör ses ut i förväg, innan en epidemi bryter ut. Det är viktigt att hitta lokaler som har förutsättningar för karantänsvistelse med avseende på bl.a. lokalisering och ventilation, för att undvika smittspridning mellan olika utrymmen, rum och eventuellt angränsande bostäder.

Enligt 38 § i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, ska lokaler som hotell, pensionat eller liknande göra en anmälan om detta till den kommunala nämnden innan lokalen eller anläggningen tas i bruk. Serveras/hanteras livsmedel i lokalen ska detta också anmälas och godkännas ur livsmedelsynpunkt.

Förvaltningen har tillsyn på lokaler såsom hotell och har därmed en viss uppfattning huruvida de är anmälda och godkända ut miljö- och hälsoskyddssynpunkt, vilket kan vara till hjälp när Landstinget ser ut lokaler som är lämpade för karantänsvistelse.

Övrigt, information m.m.

Vid ett utbrott av t.ex. SARS kan flera instanser i en kommun t.ex. vårdinrättningar, miljökontor, stadsdelskontor (medborgarkontor) komma att bli nedringda av både allmänhet och media.

Det är då viktigt med en samordnad information till den av kommunens personal som kan tänkas bli berörda.

Ansvariga för berörda instanser (chefer och informationsansvariga) har en viktig roll att utbilda/informera sin personal vad den ska säga och får säga samt vem eller vilka man ska hänvisa till. Det är t.ex. viktigt att alla informeras om det i vissa fall inte är bäst att hänvisa en smittad person att besöka läkare vid vårdcentral och sjukhus. När det gäller smittsamma sjukdomar är det i vissa lägen bättre att läkaren besöker den smittade i hemmet. Om en smittad person beger sig till akuten finns det risk för att andra smittas, både på akuten där många personer med redan nedsatt immunförsvar vistas men även personer som den smittade kommer i kontakt med på resan (allmänna kommunikationsmedel) till vårdinrättningen.

Viktigt är också att olika instanser inom en kommun har en aktuell epidemiberedskapsplan. Det ska tydligt framgå vilka som är ansvariga vid en epidemi och vilka som är dess backuper. Personal vid olika instanser ska t.ex. innan en epidemi veta sin roll, vilka som ska och kommer bli involverade.

Eventuella kostnader för kommunerna när det gäller arbetet med extraordinära smittskyddsåtgärder, bör utredas vidare och regleras i avtal mellan staten och kommunerna.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande från den 11 november 2003 har i huvudsak följande synpunkter på betänkandet.

Inledning

Stadsledningskontoret ser det som mycket positivt att statsmakterna skyndsamt vidtar erforderliga åtgärder för att förhindra spridning av de allvarliga smittsamma sjukdomarna SARS och smittkoppor. Dessa kan ofrivilligt genom resande resp. genom terrorhandlingar införas i landet och leda till svår påfrestning på samhället.

Hälsokontroll vid inresa

Utredningen föreslår att smittskyddsläkaren skall kunna besluta om hälsokontroll vid inresa om det föreligger risk för spridning av SARS eller smittkoppor. För ett sådant beslut skall inte krävas att den berörde behöver misstänkas vara sjuk. Det blir härigenom möjligt att förebygga smittspridning genom att vederbörande omgående tas om hand och isoleras frivilligt eller enligt smittskyddslagens regler. Stadsledningskontoret anser att detta kan vara ett verkningsfullt medel om beredskapen ligger på tillräckligt hög nivå.

Isolering

Utredningen föreslår en vidgning av möjligheterna till tillfälligt omhändertagande (karantän) av personer redan på den grunden att de kan antas ha varit utsatta för smitta av SARS eller smittkoppor utan formell maximitid. Stadsledningskontoret anser det fullt motiverat att samhället vidtar erforderliga skyddsåtgärder mot enskild person i den omfattning, som erfordras till förmån för ett större samhällsintresse att möta de allvarliga risker, som är förenade med aktuella sjukdomar. Utredningen föreslår att det allmänna tar på sig ett ekonomiskt ersättningsansvar för dem som tvingas avstå från förvärvsarbete enligt den särskilda lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare. Detta synes skäligt.

Avspärning

För att förhindra spridning av de aktuella sjukdomarna föreslår utredningen en bestämmelse om avspärning av begränsade områden, tex. ett bostadskvarter. Beslut härom fattas av Socialstyrelsen. Stadsledningskontoret anser att beslut om avspärning bör föregås av samråd med berörda kommunala instanser. En avspärning av bostadskvarter innebär problem med transporter av tex. livsmedel och avfall, som statliga myndigheter inte kan klara av. Här föreligger således en klar brist i utredningen.

Vidare bör övervägas att låta smittskyddsläkare ta beslut om avspärning efter lokalt samråd då snabbhet i beslutshandlingen är av betydelse.

Information

Erfarenheten från senare tids incidenter och elavbrott pekar tydligt på behovet av snabb och korrekt information till allmänheten. Det är således viktigt att berörda kommunala förvaltningar kan ge information, som är samordnad, till oroliga medborgare och media. Utredningen har inte närmare penetrerat dessa frågeställningar och även här således missat kommunens centrala roll. Stadsledningskontoret vill således erinra om att så gott som samtliga samhällsliga aktiviteter har kommunala beröringspunkter. En slutsats härav bör vara att kostnader på kommunalnivå för smittskyddsåtgärder bör regleras i särskild ordning i avtal mellan staten och kommunerna.

Kommunal riskhantering

Inom staden arbetas numera kontinuerligt med riskhantering i olika former innefattande sårbarhetsanalyser mm. utifrån gällande lagstiftning. Ny lagstiftning är också på väg. Vissa erfarenheter har nyligen vunnits i samband med insatser i anslutning till larm om misstanke om mjältbrandsspridning.

Stadsledningskontoret anser att risker och åtgärder, som behöver vidtagas, i anslutning till utbrott av allvarliga sjukdomar som tex. SARS och smittkoppor närmare bör beaktas i den kommunala riskhanteringen. I det sammanhanget kan övervägas att upprätta en särskild epidemiberedskapsplan.

Lagregleringen

Smittskyddsfrågor regleras i smittskyddslagen (1988:1472) och den föreslagna nya smittskyddslagen, karantänslagen (1989:290) och den nu föreslagna lagen om extraordinära smittskyddsåtgärder. Med tanke på dessa olika lagars nära beröringspunkter bör det, såvitt stadsledningskontoret kan förstå, vara möjligt att sammanföra aktuella regler till en enda lag för vinnande av överskådlighet och tydlighet.

Sammanfattning SOU 2003:83

I mars 1999 lade 1996 års Smittskyddskommitté fram betänkandet (SOU 1999:51) Smittskydd, samhälle och individ. Betänkandet innehåller bl.a. ett antal lagförslag på smittskyddsområdet. Efter ytterligare utredningsarbete beslöt regeringen i april innevarande år att begära Lagrådets yttrande över bl.a. ett förslag till ny smittskyddslag.

Lagrådet avgav sitt yttrande i juni månad. Utlåtandet innebar bl.a. att Lagrådet inte hade några invändningar beträffande lagens uppläggning och systematik. Det kan antas att regeringen inom kort i en proposition föreslår riksdagen att med vissa jämkningar i fråga om detaljer anta det granskade förslaget och att de nya reglerna skall träda i kraft den 1 juli 2004.

I januari innevarande år beslöt regeringen att ytterligare komplettera utredningsarbetet genom att tillsätta en enmansutredning. I direktiven för utredningen hänvisades bl.a. till att infektionssjukdomar som blossar upp i en del av världen i dag har en mycket större spridningspotential än tidigare. Vidare betonades risken för terrorhandlingar i form av avsiktlig spridning av biologisk smitta.

Det framhölls också att ett utbrott av en allvarlig smittsam sjukdom i Sverige eller i Sveriges omvärld kunde vara så allvarligt eller så omfattande att det inte kunde hanteras inom samhällets normala smittskydd. I en sådan extrem situation kunde samhället vara i behov av ett snabbt ingripande med extraordinära smittskyddsåtgärder.

Utredningen har i enlighet med sina direktiv koncentrerat sitt arbete på det personinriktade smittskyddet, dvs. på smittskyddsåtgärder som syftar till att förhindra spridning av smitta från person till person och på åtgärder som riktar sig till människor. Det objektinriktade smittskyddet, dvs. det som rör åtgärder som riktar sig mot objekt eller djur, har inte ingått i utredningsuppdraget.

För att få underlag för utredningsarbetet har utredningen inhämtat upplysningar och synpunkter från myndigheter som har centrala uppgifter på smittskyddsområdet. Sålunda har vid sammanträden med företrädare för Socialstyrelsen, Smittskyddsinstitutet (SMI) och Smittskyddsläkaren i Stockholm diskuterats bl.a. behovet av ökade möjligheter att vidta tvångsåtgärder mot enskilda. Vid kontakter med Riksförsäkringsverket och Kammarkollegiet har uppgifter erhållits bl.a. om tillämpningen i praxis av gällande regler om ersättning av allmänna medel till enskilda som drabbats av smittskyddsåtgärder. Livsmedelsverket, Arbetsmiljöverket, Krisberedskapsmyndigheten och Landstingsförbundet har lämnat upplysningar angående smittskyddsarbetet inom sina respektive områden.

De sjukdomar som stått i förgrunden under utredningsarbetet är smittkoppor och SARS. När det gäller smittkoppor har sjukdomen visserligen ansetts utrotad alltsedan 1970-talet. Det har emellertid framkommit farhågor att sjukdomen kan komma att spridas på nytt genom smittkoppsvirus som utvecklas till ett biologiskt stridsmedel.

I fråga om både smittkoppor och SARS har utredningen gjort den bedömningen att dessa sjukdomar f.n. utgör de allvarligaste hoten såvitt gäller epidemisk spridning av extremt farliga sjukdomar.

Både enligt gällande smittskyddslag (1988:1472) och enligt den föreslagna nya smittskyddslagen har de myndigheter som ansvarar för smittskyddet möjlighet att i vissa situationer genomföra smittskyddsåtgärder mot den enskildes vilja. Vid ett antal särskilt svåra smittsamma sjukdomar kan sålunda myndigheterna på vissa villkor besluta om bl.a. tvångsundersökning och isolering av personer som kan antas vara smittade. I karantänslagen (1989:290) finns kompletterande bestämmelser som är avsedda att bl.a. ge skydd mot att vissa sjukdomar förs in i landet genom land-, luft- eller sjötrafik. I dag är smittskyddslagen tillämplig på SARS men inte på smittkoppor. Karantänslagen omfattar f.n. inte någon av dessa sjukdomar. Utredningen föreslår nu lagändringar som innebär att smittskyddslagen skall vara tillämplig även på smittkoppor och att karantänslagen skall omfatta både smittkoppor och SARS.

Vidare föreslår utredningen vidgade möjligheter till tvångsingripanden när det gäller smittkoppor och SARS.

I dag och enligt den nya smittskyddslagen gäller som förutsättning för att en tvångsundersökning skall få genomföras att den enskilde har anledning att misstänka att han bär på någon av de allvarliga sjukdomar som anges särskilt i lagen. Utredningen föreslår nu för det fallet att det finns risk för spridning av smittkoppor eller SARS att smittskyddsläkaren skall få besluta att den som anländer till Sverige från utlandet skall genomgå en hälsokontroll på platsen för inresan. För ett sådant beslut krävs inte att var och en av dem som skall kontrolleras kan misstänkas vara sjuk. Det är avsett att hälsokontroller av detta slag skall kunna genomföras i första hand på flygplatser och i hamnar som har utrikes trafik. De skall vara av summarisk natur. I regel skall de begränsas till att sjukvårdspersonal samtalar med envar av passagerarna och under samtalen gör iakttagelser beträffande förekomsten av eventuella sjukdomssymptom.

Om det vid en hälsokontroll påträffas någon som kan antas vara sjuk i någon av de nämnda sjukdomarna blir det möjligt att förebygga att smittan sprids. Detta kan ske bl.a. genom att vederbörande omgående tas om hand och isoleras antingen frivilligt eller enligt smittskyddslagens regler.

Enligt både gällande lag och den föreslagna nya smittskyddslagen finns det möjlighet att på sjukhus omhänderta den som kan antas ha blivit smittad av en av ett antal i lagen uppräknade sjukdomar. I regel förutsätts att vederbörande företer tecken på sjukdom. Vidare gäller vissa maximitider för omhändertagandet, enligt gällande lag sju dagar och enligt den nya lagen två veckor. Utredningen föreslår nu en vidgning av möjligheterna till tillfälligt omhändertagande genom en särskild bestämmelse om karantän. Om det behövs för att förhindra spridning av smittkoppor eller SARS skall smittskyddsläkaren kunna besluta att hålla personer i karantän (isolering) redan på den grunden att de kan antas ha varit utsatta för smitta av någon av dessa sjukdomar. Några formella maximitider föreslås inte. I stället skall isoleringen upphöra så snart som det inte längre finns skäl för åtgärden, dvs. i regel när inkubationstiden för sjukdomen gått till ända. Inkubationstiden för smittkoppor anses f.n. vara högst 17 dagar och för SARS högst 10 dagar. Isoleringen skall ske i av landstinget anvisade lokaler, t.ex. i hotell, pensionat eller kursgårdar eller undantagsvis i den isolerades egen bostad.

Utredningen föreslår vidare en bestämmelse om avspärrning av begränsade områden, t.ex. ett bostadskvarter, av smittskyddsskäl.

Någon sådan bestämmelse finns f.n. inte vare sig i gällande smittskyddslag eller i regeringens lagförslag. Även när det gäller avspärrning är förutsättningen för åtgärden att den behövs för att förhindra spridning av någon av de båda aktuella sjukdomarna. Ett beslut om avspärrning innebär förbud för den som vistas i området att lämna det och förbud för den som befinner sig utanför området att besöka det. Det föreslås att Socialstyrelsen skall fatta beslut om avspärrning. Styrelsen skall också kunna medge undantag från sådana beslut.

Enligt utredningens förslag skall det bli möjligt att överklaga beslut om karantän och beslut att inte medge undantag från avspärrning. I båda fallen skall överklagandet ske hos länsrätten. För handläggningen i länsrätten gäller ett särskilt krav på skyndsamhet.

Målet skall tas upp till avgörande senast inom fyra dagar från det överklagandet kom in.

Det föreslås bli en uppgift för polismyndigheten att på begäran lämna biträde när beslut om hälsokontroll, karantän eller avspärrning skall verkställas. Vidare föreslås en straffbestämmelse för den som handlar i strid med ett beslut om avspärrning. Enligt bestämmelsen straffas överträdelsen med böter.

I utredningens förslag har de nya bestämmelserna samlats i en särskild lag som skall komplettera smittskyddslagen. Den särskilda lagen skall benämnas lagen om extraordinära smittskyddsåtgärder.

Den skall tillämpas endast på sjukdomar som anges i en bilaga till lagen. Utredningen föreslår att bilagan vid ikraftträdandet skall omfatta smittkoppor och SARS. Det förutsätts emellertid att riksdagen skall kunna besluta att i bilagan ta upp ytterligare sjukdomar.

I brådskande fall skall regeringen kunna fatta beslut att någon ytterligare sjukdom skall omfattas av lagens bestämmelser. I sådana fall skall emellertid regeringens beslut snarast underställas riksdagens prövning.

Utredningen har också övervägt om och i vilken utsträckning de som drabbas ekonomiskt av beslut enligt den föreslagna lagen skall ha rätt till ersättning av allmänna medel. Enligt

utredningen finns det skäl att det allmänna tar på sig ett ekonomiskt ansvar för dem som på grund av beslut enligt den föreslagna lagen har hållits i karantän och därför tvingats att avstå från att förvärvsarbeta. Det föreslås därför att de som drabbats på det sättet skall vara berättigade till ersättning enligt den särskilda lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare. För andra kategorier föreslås däremot ingen rätt till ersättning av allmänna medel. Grundläggande regler om rätten till ersättning tas in i lagen om ersättning till smittbärare.

Därutöver föreslås vissa mindre följdändringar i ett antal andra författningar.

Utredningen föreslår att lagen om extraordinära smittskyddsåtgärder och samtliga författningsändringar skall träda i kraft samtidigt med den nya smittskyddslag som regeringen väntas föreslå, dvs. den 1 juli 2004.